

Potichu

Zvuková stránka jazyka – přízvuk, intonace, tempo

Svět sluchově postižených

Zítra k nám přijde do třídy na návštěvu neslyšící chlapec. Všichni jsme zvědaví.

Paní učitelka ho zná ze sdružení nedoslýchavých a neslyšících. To pomáhá lidem vyrovnat se s tímto problémem. Paní učitelka pro sdružení už dlouho pracuje. Umí dokonce i základy českého znakového jazyka. V létě pojedete se svou dcerou Šárkou na tábor pro neslyšící děti.

Jedna z Šárčiny kamarádek má sluchové problémy a nosí naslouchadla. Náš host nám spolu s ní dokáže, že i s handicapem se dá žít plnohodnotný život.

Co je český znakový jazyk?

Slovo **handicap** [hendykep] je přejaté z angličtiny. Vysvětlete jeho význam.

1 Vysvětli rozdíl mezi nedoslýchavým a neslyšícím člověkem. Pomůže ti, když z těchto slov utvoříš slovesa v infinitivu.

2 Porovnej svět slyšících a sluchově postižených. Jak může slyšící člověk postiženým pomáhat? Které činnosti sluchové postižení nemohou vykonávat a proč?

3 Setkal(a) ses někdy se sluchově, či jinak postiženým člověkem? Vypravuj.

4 Nahraď slova synonymy vhodnými do úvodního textu.

Proč je dobré umět říct synonyma?

sdužení, vyrovnat se, už, dlouho, tábor, handicap, plnohodnotný

5 Vyhledej v textu *Svět sluchově postižených* alespoň dvě slova, k nimž dokážeš uvést antonyma. Dvojice slov pak napiš.

6 Zdůvodni a doplň.

se spolužačkám___, problém___ s naslouchadl___, v___borné služb___, v databáz___, v___cvičit as___stenční ps___, podat brz___zpráv___, v odborné komis___, u osamělé osob___, pro předpis___, poučné film___, v rol___ch , na větv___, mezi obyvatel___, za čísl___, do zdravotnictv___, pro televiz___, tlumočit do znakového jaz___ka, přem___ra hlas___té hudb___

7 Doplň **i, í, y, ý**. Odůvodni.

prsty ukazoval___, koníci se ohlížel___, monitory blikal___, kamarádky odpočíval___, děti se umyl___, dlaně mě svrběl___, chlapci utíkal___, cvičitelky zapískal___ na psy, studenti si ukazoval___ znaky, věci se rozs___pal___, zákazníci hledal___ slovníky

8 Najdi ve větných celcích nesprávná slova a nahraď je vhodnými slovy.

První náznaky pastové abecedy se objevil___ v klášterech mezi mlčícími mnichy. Téměř před čtyřmi sty lety vznikla první kniha o v___učování nesl___šících, která již přinášela jednoduché máky jednoruční prstové abecedy. Sl___šící se domnívají, že znakový jaz___k existuje pouze jeden na kometě. Ve skutečnosti je jen v Evropě asi třicet znakových jaz___ků. Myjí jen určité podobnosti. V každé zem___ existuje národní znakový jaz___k, který má svůj historický závoj.

Pozor na pravopis přejatých slov. Dokážete je vyhledat?

9 Vyhledej souvětí a napiš jejich vzorce.
Urči základ první věty.

9 Slova převed' do množného čísla a užíj je jako podmínky ve větách se slovesem ve tvaru minulého času. Čtyři první věty napiš.

učitelka, tábor, problém, chlapec, rameno, koště, pěst, prodejce, ulice, sdružení

10 Vypravuj o návštěvě někoho zajímavého ve vaší třídě nebo škole.

➤ Kolik a kterých větných celků obsahuje první odstavec úvodního textu? Svou odpověď zdůvodni.

➤ Můžeme poznat podle výslovnosti, které slovo je pro význam věty nejdůležitější? Jak?

➤ Nejdůležitější slovo ve větě obvykle vyslovíme nejsilněji – nese **větný přízvuk**.

Označuje se také jako **důraz**.